

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради ХНМУ
протокол від 26.02.2026 р. № 2

Введено в дію
наказ ХНМУ від 27.02.2026 р. № ____

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА
ЕТИКИ В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Погоджено Студентською радою ХНМУ
протокол від 25.02.2026 р. № 7/26

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
1.1. Мета та завдання Кодексу академічної доброчесності та етики ХНМУ	3
1.1.1. Мета Кодексу академічної доброчесності та етики ХНМУ	3
1.1.2. Завдання Кодексу академічної доброчесності та етики ХНМУ	3
1.1.3. Система забезпечення академічної доброчесності та етики включає	4
1.2. Основні терміни та їхні визначення	4
1.3. Принципи та цінності академічної доброчесності та етики ХНМУ	6
1.3.1. В основу Кодексу академічної доброчесності та етики в ХНМУ покладено етичні принципи	6
1.3.2. Цінності академічної доброчесності та етики ХНМУ	6
РОЗДІЛ II. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ	7
2.1. Етичні норми діяльності членів університетської спільноти	7
2.1.1. Етичні норми діяльності та професійної поведінки науково-педагогічних і педагогічних працівників	7
2.1.2. Етичні норми діяльності та професійної поведінки здобувачів освіти	8
2.1.3. Етичні норми діяльності та професійної поведінки адміністрації ХНМУ	9
2.1.4. Етичні норми діяльності та професійної поведінки навчально-допоміжного персоналу	10
2.1.5. Етичні норми діяльності та професійної комунікації з діловими партнерами ХНМУ	10
РОЗДІЛ III. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ	12
3.1. Дотримання академічної доброчесності	12
3.1.1. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та педагогічними працівниками ХНМУ передбачає	12
3.1.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти	12
3.2. Види порушень академічної доброчесності	12
3.3. Відповідальність за порушення академічної доброчесності	13
3.3.1. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника закладу освіти, наукової установи, вченого	13
3.3.2. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти	14
3.3.3. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до вступників, учасників конкурсів	14
3.3.4. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності	15
РОЗДІЛ IV. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ	15
4.1. Різновиди конфліктів інтересів	15
4.2. Порядок вирішення конфліктів інтересів	15
РОЗДІЛ V. СИСТЕМА ОРГАНІВ СПРІЯННЯ АКАДЕМІЧНІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ХНМУ	16
5.1. Група сприяння академічній доброчесності	16
5.2. Комісія з академічної доброчесності	17
5.3. Постійна комісія Вченої ради університету з питань корпоративної етики та академічної доброчесності	18
РОЗДІЛ VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	19
Додаток 1. Порядок розгляду повідомлень про ознаки порушення академічної доброчесності в Харківському національному медичному університеті	20

ВСТУП

Кодекс академічної доброчесності та етики в ХНМУ визначає принципи та цінності, якими керуються члени університетської спільноти Харківського національного медичного університету (далі – «Університет»), і встановлює вимоги академічної доброчесності й етичні норми відносин в академічному середовищі.

Академічна доброчесність в Університеті базується на загальнолюдських нормах та європейських цінностях, Конституції України, законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», «Про академічну доброчесність», Статуті Університету, внутрішньому розпорядку, Колективному договорі та інших чинних нормативно-правових актах та нормативних документах Університету.

Кодекс академічної доброчесності та етики Університету регулює застосування загальних засад і правил академічної доброчесності та професійної етики, встановлює моральні принципи та загальні етичні норми у відносинах між представниками університетської спільноти.

Дія Кодексу академічної доброчесності та етики Університету поширюється на працівників Університету та усіх учасників освітнього процесу в Університеті. За порушення академічної доброчесності та професійної етики особа може бути притягнута до академічної відповідальності в порядку, визначеному цим Кодексом та чинним законодавством України.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета та завдання Кодексу академічної доброчесності та етики Університету

1.1.1. Метою Кодексу академічної доброчесності та етики Університету є:

- сприяння виконанню місії Університету;
- формування високої академічної культури, носіями якої є наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники, а також здобувачі освіти;
- утвердження етичних цінностей в освітньому процесі й науковій діяльності Університету;
- формування позитивного комфортного психологічного клімату в Університеті;
- сприяння співпраці та досягненню найвищих результатів у сфері професійної діяльності кожного члена університетської спільноти;
- підвищення іміджу та ділової репутації Університету;
- запобігання порушенням академічної доброчесності.

1.1.2. Завдання Кодексу академічної доброчесності та етики Університету:

- дотримання високих професійних та етичних стандартів у всіх сферах діяльності Університету: освітній, науковій, науково-технічній та інноваційній;
- адаптація системи традиційних етичних принципів і настанов національної освітньої системи до європейських цінностей та до реалій сучасності для створення позитивного морально-психологічного клімату в колективі;
- забезпечення якості вищої освіти в Університеті;
- забезпечення встановлення й дотримання норм етичної поведінки між учасниками освітнього процесу в Університеті та зовнішньою аудиторією;
- дотримання в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності Університету академічної доброчесності науковими, науково-педагогічними та педагогічними

працівниками, забезпечення її дотримання здобувачами освіти;

- розроблення в Університеті нових підходів до навчання та викладання на засадах взаємодовіри, взаємоповаги, порядності, чесності, відповідальності;
- забезпечення академічної свободи і сприятливого морально-психологічного клімату в колективі, підвищення іміджу та ділової репутації Університету.

1.1.3 Система забезпечення академічної доброчесності та етики включає:

- внутрішню політику щодо формування, забезпечення та популяризації академічної доброчесності;
- вимоги до створення, оприлюднення, виконання та оцінювання академічних творів, навчальних робіт у частині забезпечення академічної доброчесності;
- заходи, спрямовані на формування та утвердження культури академічної доброчесності;
- порядок формування, повноваження та відповідальність уповноважених органів;
- повноваження та відповідальність уповноважених осіб;
- процедуру розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, зокрема гарантії дотримання прав учасників освітнього процесу та вчених під час розгляду таких повідомлень, порядок прийняття рішень про застосування до особи заходів реагування на порушення академічної доброчесності та порядок оскарження таких рішень.

1.2. Основні терміни та визначення

Академічна етика – сукупність морально-етичних норм, правил і принципів, у тому числі правил педагогічної етики, академічної доброчесності та ділового етикету, що регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладів вищої освіти.

Академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності (пункт 2 статті 1 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Академічна культура – система цінностей, норм, правил, зразків поведінки, способів діяльності, принципів спілкування, що визначають професійну діяльність в освіті й науці.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом.

Академічна спільнота – усі члени університетської спільноти, які беруть участь в освітній та науковій діяльності Університету.

Академічний твір – твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проекту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом (пункт 3 статті 1 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Викладацька діяльність – діяльність, спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка провадиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником або іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь та практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю

є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Внутрішній акт – документ закладу освіти, наукової установи, іншого суб'єкта академічної діяльності, затверджений у встановленому порядку його колегіальним органом управління, що стосується питань академічної доброчесності (пункт 4 статті 1 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Діловий етикет – порядок взаємодії і поведінки працівників Університету та учасників освітнього процесу Університету під час спільної діяльності, включаючи ділове листування, прийом на роботу, звернення до керівництва тощо.

Джерело інформації – друковане чи електронне видання, архівний матеріал, інтернет-ресурс, особиста комунікація, інше джерело, з якого отримано інформацію, що використовується в академічному творі чи навчальній роботі (пункт 5 статті 1 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Здобувачі освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти для здобуття відповідного ступеня і кваліфікації (пункт 11 частини 1 статті 1 Закону України «Про вищу освіту»).

Конфлікт інтересів – суперечність між приватними інтересами членів університетської спільноти та їх посадовими обов'язками.

Навчально-допоміжний персонал – працівники адміністративно-господарської частини, допоміжний склад кафедр, факультетів, інститутів, навчальних та науково-дослідницьких лабораторій, працівники господарських підрозділів, відділу кадрів, бухгалтерської служби, наукової бібліотеки та інших підрозділів.

Наукова етика – сукупність встановлених та визнаних академічною спільнотою норм поведінки, правил, моралі наукових, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, зайнятих у сфері науково-технічної та науково-педагогічної діяльності.

Науково-педагогічна діяльність – педагогічна діяльність у закладах вищої освіти, пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю.

Науково-педагогічні працівники – особи, які за основним місцем роботи в закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність.

Наукові працівники – особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

Науково-організаційна діяльність – діяльність, що спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності.

Освітня діяльність – діяльність Університету, що провадиться для забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти й задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Педагогічна етика – сукупність норм і правил поведінки науково-педагогічних працівників, спираючись на які запроваджуються високі моральні стандарти педагогічної діяльності та будуються відносини, зумовлені педагогічною діяльністю.

Педагогічні працівники – особи, які за основним місцем роботи в закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

Приватний інтерес – будь-який майновий (комерційний) чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами.

Суб'єкти академічної доброчесності – педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів,

експерти у сфері освіти і науки, суб'єкти освітньої діяльності, суб'єкти наукової діяльності.

Університетський простір – територія усіх структурних підрозділів Університету та поза ними, де особа діє як член університетської спільноти.

Університетська спільнота – професорсько-викладацький склад, адміністрація Університету та його структурних підрозділів, наукові працівники, слухачі підготовчих відділень, студенти, аспіранти, докторанти, навчально- допоміжний персонал, працівники адміністративно-господарської частини.

Уповноважений орган – колегіальний орган закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до Закону розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до Закону внутрішнім актом (пункт 8 статті 1 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Уповноважена особа – педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до Закону реагувати на порушення академічної доброчесності, розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до цього Закону внутрішнім актом (пункт 9 статті 1 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти є: 1) наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; 2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в закладах вищої освіти; 3) фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах; 4) інші працівники Університету.

Якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

1.3. Принципи та цінності академічної доброчесності та етики в ХНМУ

1.3.1. В основу Кодексу академічної доброчесності та етики в ХНМУ покладено такі етичні принципи:

- законності та верховенство права;
- об'єктивності та соціальної справедливості;
- академічної свободи;
- професійної компетентності;
- самовдосконалення і саморозвитку;
- незалежності та неупередженості;
- гуманізму та демократизму;
- чесності та порядності;
- партнерства та взаємодопомоги;
- відкритості та прозорості;
- справедливості й толерантності;
- інтеграції в міжнародний освітній та науковий простір;
- поваги та взаємної довіри;
- академічної доброчесності у викладанні, навчанні та наукових дослідженнях;
- авторського права та права на інтелектуальну власність;

- пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;
- відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;
- нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
- повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;
- уникнення конфлікту інтересів.

1.3.2. Цінності академічної доброчесності та етики ХНМУ

Соціальна місія Університету – сприяти модернізації українського суспільства шляхом підготовки конкурентоздатних фахівців із високим рівнем професійної компетентності, інтелектуальної активності, етичної культури, соціальної відповідальності, що ґрунтуються на кращих вітчизняних традиціях та інтегровані у європейський та світовий освітній простір.

Базовими цінностями академічної доброчесності та етики є:

- цінності людського життя та здоров'я;
- гуманістичне мислення;
- гендерна рівність;
- патріотизм;
- толерантність;
- рівність перед законом;
- свобода совісті та віросповідання;
- особистісна свобода та безпека;
- самореалізація;
- колегіальність та повага до людської гідності;
- інтелектуальні творчі цінності;
- відповідальність;
- якість освіти та академічна доброчесність;
- чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;
- довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;
- повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;
- справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик закладів освіти, наукових установ, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності;
- відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;
- стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;
- рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

РОЗДІЛ II. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

2.1. Етичні норми діяльності членів університетської спільноти

2.1.1. Етичні норми діяльності та професійної поведінки науково-педагогічних та педагогічних працівників:

- дотримуватися чинного законодавства України та локальних нормативно-правових документів, що регламентують діяльність Університету;
- власним прикладом демонструвати повагу до традицій, історії та символіки Університету;
- дотримуватися умов укладеного з Університетом контракту/трудового договору, функціональних обов'язків (вимог посадової інструкції) та правил внутрішнього розпорядку;
- розвивати, удосконалювати та постійно підвищувати свою професійну та педагогічну майстерність;
 - підвищувати якість та ефективність надання освітніх послуг;
 - здобувати, примножувати, зберігати й поширювати наукові знання;
- запобігати дискримінації членів університетської спільноти за національною, расовою, релігійною, гендерною та іншими ознаками;
- виховувати у здобувачів освіти повагу до державних символів України, її національних, історичних, культурних надбань;
 - демонструвати доброзичливе ставлення до особистості здобувача освіти;
 - об'єктивно оцінювати знання, вміння та навички здобувачів освіти;
 - дотримуватись педагогічної етики;
- власним прикладом сприяти формуванню академічної культури здобувачів освіти;
- сприяти формуванню професійних навичок здобувачів освіти, здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне та ментальне здоров'я;
 - дотримуватися в освітньому процесі принципу гендерної рівності;
- не допускати отримання за свою професійну діяльність неправомірної винагороди;
- дбати про патріотичне, правове, екологічне та культурно-естетичне виховання здобувачів освіти;
- мотивувати здобувачів освіти до навчання, розвивати в них самостійність, ініціативу, творчі й креативні здібності;
- уникати втручання в приватне життя своїх колег, не поширювати будь-якої інформації, що принижує їх честь та гідність;
- запобігати конфлікту інтересів на основі усвідомленого вибору етичних норм діяльності та професійної поведінки, закріплених цим Кодексом.

2.1.2. Етичні норми діяльності та професійної поведінки здобувачів освіти передбачають:

- дотримання вимог чинного законодавства, внутрішніх правил та положень Університету, вимог ділового етикету;
 - дотримання академічної дисципліни в освітньому процесі;
- відповідальне виконання вимог освітньої програми, дотримання принципу академічної доброчесності для досягнення результатів навчання, передбачених стандартами освіти;
- сприяння розвитку академічної культури, позитивних комунікацій всередині університетської спільноти;

- підтримку та розвиток традиції Університету, сприяння його позитивному іміджу;
- активну участь у житті групи, курсу, факультету/інституту, Університету через різні форми самоврядування, самодіяльності, фізичної культури, спорту та волонтерської діяльності;
- ставитися з повагою до науково-педагогічних працівників та інших членів університетської спільноти;
- запобігати переслідуванню, вторгненню в приватне життя, приниженню честі та гідності членів університетської спільноти;
- брати відповідальність за власні дії та своє майбутнє, розвиваючи творчі здібності, лідерські якості, відчуття власної гідності й самоповаги;
- поважати права та свободи людини і громадянина відповідно до правових норм, усвідомлюючи, що життя, здоров'я, честь і гідність є найвищою соціальною цінністю в Україні;
- участь у науково-дослідній роботі, що спрямована на реалізацію творчих та інтелектуальних здібностей майбутніх фахівців;
- володіння державною мовою;
- сприяння формуванню та підтриманню комфортного морально-психологічного клімату в університетському середовищі;
- уникання проявів негативної поведінки здобувачів освіти та виникнення конфліктів, що призводять до психологічної напруги між членами університетської спільноти;
- прагнення до нових звершень у науковій, освітній, спортивній, культурній та соціальній діяльності;
- відвідування заходів, що організовані університетом: наукових конференцій, фахових форумів тощо;
- надання допомоги членам університетської спільноти, які опинились у складних життєвих обставинах;
- дбайливе ставлення до матеріально-технічної бази Університету;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки, охорони праці, що встановлені відповідними правилами та інструкціями Університету;
- дотримання правил і норм внутрішнього розпорядку в гуртожитках ХНМУ;
- дотримання академічної етики та доброчесності в ХНМУ, визначених цим Кодексом.

2.1.3. Етичні норми діяльності та професійної поведінки адміністрації Університету

Адміністрація Університету усвідомлює необхідність у своїй діяльності дотримуватися таких норм:

- ініціювати впровадження Кодексу академічної доброчесності та етики ХНМУ і сприяти реалізації засад соціальної відповідальності в Університеті;
- забезпечувати умови для утвердження та дотримання етичних принципів, цінностей та норм членами університетської спільноти;
- зберігати неупередженість і керуватися виключно освітніми та науковими інтересами членів університетської спільноти під час прийняття рішень;
- створювати належні умови для підвищення фахової кваліфікації членів університетської спільноти;
- зберігати відкритість для громадського контролю своєї діяльності;
- виявляти однакову повагу та вимогливість до всіх членів університетської

спільноти;

- запобігати виникненню конфліктів в університетському середовищі;
- вирішувати конфліктні ситуації на основі неупередженого, об'єктивного, прозорого та ґрунтовного вивчення;
- протидіяти ухвалі рішень на основі неперевіреної інформації або інформації, одержаної з анонімних джерел;
- запобігати перевищенню посадових повноважень;
- попереджати та контролювати пропозиції отримання неправомірної винагороди й прояви корупції в Університеті;
- поважати індивідуальну та академічну свободи членів університетської спільноти, не допускати переслідувань або дискримінації;
- зберігати право особистості на конфіденційність;
- сприяти створенню ефективного робочого та навчального середовища;
- створювати рівні можливості для професійного розвитку здобувачів освіти;
- підтримувати комфортне академічне середовище для іноземних здобувачів освіти та викладачів;
- нести відповідальність за проведення реформ освітньої діяльності Університету;
- запобігати приниженню честі та гідності, переслідуванню, вторгненню в приватне життя і недоторканності ділової репутації членів університетської спільноти;
- поважати думку та особистісну позицію здобувачів освіти;
- співпрацювати з органами студентського самоврядування та студентською профспілковою організацією як з діловими партнерами;
- дотримуватися процедури просування у професійному та кар'єрному рості членів університетської спільноти, керуючись принципами справедливості, прозорості й об'єктивності виключно на підставі професійної кваліфікації та академічної культури.

2.1.4. Етичні норми діяльності та професійної поведінки навчально-допоміжного персоналу

Навчально-допоміжний персонал розуміє специфіку роботи в Університеті як в осередку освіти, науки і духовності та усвідомлює необхідність:

–бути чесними, порядними та відповідальними у виконанні своїх функціональних обов'язків;

–дотримуватися принципів, цінностей та етичних норм діяльності та професійної поведінки;

–дотримуватися умов конфіденційності в користуванні фаховою інформацією;

–бути пунктуальним, коректним і відповідальним за свої рішення та вчинки;

–діяти об'єктивно, толерантно, з повагою ставитися до переконань та поглядів інших членів університетської спільноти;

–постійно підвищувати професійну кваліфікацію та академічну культуру;

–дотримуватися командного принципу роботи в процесі діяльності;

–створювати в межах своїх фахових повноважень сприятливі умови для роботи всіх членів університетської спільноти;

–не допускати публічного коментування приватного життя чи особистих якостей інших членів університетської спільноти;

–здійснювати протидію проявам хабарництва та корупції;

–компетентно, результативно й відповідально виконувати свої посадові обов'язки, рішення та доручення керівництва Університету;

—підтримувати етичні стосунки всередині колективу, що формуються на засадах поваги й субординації, згуртованості та взаємодопомоги.

2.1.5. Етичні норми діяльності та професійної комунікації з діловими партнерами Університету

Діяльність щодо взаємодії Університету з діловими партнерами побудована на принципах соціального партнерства, з органами державної та виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами, довгострокової та результативної співпраці:

—Взаємодія та професійні стосунки Університету з усіма зацікавленими особами мають ґрунтуватись на дотриманні вимог положень Кодексу. Дотримання взаємних обов'язків, передбачених цим Кодексом – необхідна умова для конструктивної спільної діяльності.

—Університет здійснює взаємодію з державними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства України, Статуту та інших внутрішніх документів на основі збереження незалежності сторін.

—Університет докладает зусиль для недопущення корупційних та інших протиправних дій з боку посадових осіб та працівників.

—У процесі здійснення власної діяльності Університет усвідомлює необхідність постійного вдосконалення функцій взаємодії з державними органами України шляхом побудови єдиної моделі, що відповідає кращим світовим практикам у межах розвитку національного суспільства.

—Університет здійснює взаємодію із зацікавленими сторонами на принципах взаємної вигоди, прозорості та повної відповідальності за прийняті на себе обов'язки відповідно до умов договорів на принципах законності, чесності та ефективності.

—Університет дотримується умов контрактів/договорів із зацікавленими сторонами/особами й виконує свої обов'язки щодо них.

—Університет здійснює обрання постачальників товарів, робіт та послуг на прозорій основі згідно з вимогами законодавства України та внутрішніх документів, а також враховує пропозиції кращої ціни, якості, умов поставки товарів, робіт та послуг.

—Університет не допускає у своїй діяльності надання зацікавленим сторонам/особам необґрунтованих пільг та привілеїв.

—Університет усвідомлює свою соціальну відповідальність перед суспільством та дотримується принципів впровадження соціальної відповідальності.

—Університет прагне здійснювати позитивний вплив на рішення соціально значущих питань на рівні міста та країни.

—Університет прагне до встановлення конструктивних відносин з організаціями (суспільними, неурядовими та іншими) для вдосконалення суспільних відносин, вирішення екологічних проблем та забезпечення безпеки життєдіяльності.

—Університет бере на себе обов'язок відмовитись від співпраці з юридичними та фізичними особами, які мають сумнівну репутацію.

—Університет здійснює захист інформації, що має конфіденційний характер, згідно із законодавством та внутрішніми положеннями, умови доступу до такої інформації, а також можливість її отримання визначаються із дотриманням балансу між відкритістю університету та без шкоди його інтересам.

—Недопущення конфлікту інтересів є важливою умовою для забезпечення захисту діяльності Університету. Усі співробітники університету несуть відповідальність за прийняття прозорих, вчасних та адекватних рішень, що є вільними від конфлікту інтересів.

—Університет докладает всіх зусиль для недопущення корупційних та інших

протиправних дій з метою отримання або збереження невинуватених зисків та переваг як з боку зацікавлених сторін/осіб, так і з боку працівників Університету.

—Університет слідкує за дотриманням високих етичних стандартів у стосунках із громадою та ЗМІ. Університет не допускає розповсюдження недостовірної інформації, приховування та/або викривлення фактів у публічних виступах Посадових, уповноважених осіб та працівників Університету.

—Правом публічних виступів, коментарів подій Університету або заяв від його імені в ЗМІ, зокрема й Інтернеті, наділені уповноважені або Посадові особи та відповідальні працівники Університету.

—У процесі публічних виступів від імені Університету працівники мають дотримуватись загальноприйнятих норм професійної поведінки та ділової етики, розповсюджувати лише правдиву інформацію, не допускати розголошення конфіденційної інформації.

—Посадовим особам та членам університетської спільноти не слід публічно висловлювати власну думку з питань службової діяльності та діяльності Університету в цілому; розкривати службову таємницю, інформацію, яка містить неетичні висловлювання на адресу Посадових осіб та працівників університету.

—У разі публічних звинувачень співробітника Університету в неетичній поведінці (грубість, корупція, тощо) йому слід вдатися до дій з оскарження та спростування цих звинувачень, зокрема й у судовому порядку.

РОЗДІЛ III. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

3.1 Дотримання академічної доброчесності

3.1.1. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та педагогічними працівниками Університету передбачає:

- дотримання академічної доброчесності в наукових дослідженнях, повага до авторських прав, недопущення підробки та плагіату;
- критичне ставлення до наукових досягнень, дотримання наукової чесності та коректності;
- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання міжнародних та національних правових норм про авторське право й суміжні права;
- проведення наукових досліджень відповідно до принципу відкритості отриманих наукових результатів для критики, повторної перевірки та використання іншими дослідниками;
- виконання функцій експерта або рецензента якісно, неупереджено й об'єктивно;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

3.1.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти:

- дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації в разі використання почерпнутих із них ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право й суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

3.2. Види порушень академічної доброчесності:

- 1) відчуження авторства;
- 2) академічний плагіат;
- 3) приписування авторства;
- 4) самоплагіат;
- 5) фабрикація;
- 6) фальсифікація;
- 7) недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;
- 8) недоброчесне оцінювання;
- 9) несамостійне виконання завдання;
- 10) недозволена допомога;
- 11) академічний саботаж;
- 12) схиляння до порушення академічної доброчесності;
- 13) інституційні порушення академічної доброчесності.

Законом можуть визначатися й інші види порушень академічної доброчесності.

Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:

- 1) виховні заходи;
- 2) притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;
- 3) реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів;
- 4) інституційні заходи реагування.

Рішення про застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності ухвалює уповноважений орган або уповноважена особа.

3.3. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

Академічна відповідальність є заходом забезпечення академічної доброчесності, що полягає у застосуванні до особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності, санкцій, визначених цим Законом, спеціальними законами у сфері освіти і науки.

Санкція за порушення академічної доброчесності - визначений цим Законом, спеціальними законами у сфері освіти і науки захід впливу на фізичну особу, яка вчинила порушення академічної доброчесності.

До особи, яка порушила академічну доброчесність, може бути застосовано одну або декілька санкцій.

3.3.1. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника закладу освіти, наукової установи, вченого:

- 1) заходи у межах притягнення до академічної відповідальності:

виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління закладу освіти, наукової установи з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;

позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового (освітньо-творчого) ступеня на строк від одного до трьох років;

позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

позбавлення права бути науковим керівником, творчим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти (здобувачів ступеня доктора наук) на строк від одного до трьох років;

позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень та/або наукових проектів на строк від одного до трьох років;

заборона претендувати на присвоєння педагогічного (вченого) звання на строк від одного до трьох років;

виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого закладом вищої освіти, науковою установою, з позбавленням права бути членом редакційної колегії (редакційних колегій) на строк від одного до трьох років;

відрахування здобувача наукового ступеня;

позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій);

позбавлення наукового ступеня;

позбавлення вченого звання;

позбавлення педагогічного звання;

позбавлення кваліфікаційної категорії;

позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою;

2) заходи у межах притягнення до дисциплінарної відповідальності:

догана;

звільнення із закладу освіти, наукової установи.

Педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник, якого притягнуто до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності рішенням уповноваженого органу про встановлення факту порушення ним академічної доброчесності не може подавати документи на присвоєння йому педагогічного (вченого) звання.

3.3.2. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти:

1) виховні заходи реагування:

відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;

усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

повторне виконання завдання;

2) заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:

повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;

повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);

позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;

позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих закладом освіти, науковою установою, на строк від одного до трьох років;

позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;

виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;

відрахування здобувача фахової передвищої освіти (крім осіб, які одночасно здобувають повну загальну середню освіту, та осіб з особливими освітніми потребами);

відрахування здобувача вищої освіти (крім осіб з особливими освітніми потребами).

У разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої особі присуджено ступінь вищої освіти, така особа позбавляється відповідного ступеня вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

3.3.3. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до вступників, учасників конкурсів:

припинення участі у конкурсі;

скасування рішення про результати конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності).

Особа, яка бере участь у проведенні вступного випробування, конкурсу, зокрема є членом приймальної комісії, організаційного комітету, конкурсної комісії, журі тощо, та вчинила порушення академічної доброчесності, виводиться зі складу відповідного органу та відсторонюється від участі у проведенні такого вступного випробування, конкурсу.

3.3.4. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається Вченою радою Університету з урахуванням вимог чинного законодавства України.

Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого учасником освітнього процесу, вченим, вступником, учасником, членом журі, членом організаційного комітету конкурсу академічної доброчесності, має право повідомити про це письмово (у паперовій чи електронній формі) уповноважений орган (уповноважену особу) або керівника закладу освіти, наукової установи, наукового видавництва, організатора конкурсу, який протягом трьох робочих днів приймає одне з таких рішень:

- про надсилання відповідного повідомлення до уповноваженого органу (уповноваженої особи);
- про утворення уповноваженого органу (призначення уповноваженої особи) та надсилання до нього (неї) відповідного повідомлення;
- про притягнення особи до академічної та/або дисциплінарної відповідальності у випадку, з підстав та в порядку, визначених внутрішніми актами.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності відповідно до чинного законодавства України.

РОЗДІЛ IV. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом та обов'язками члена університетської спільноти й інтересами освітньої діяльності Університету загалом, що може призвести до негативних наслідків діяльності інших членів університетської спільноти чи Університету і порушити при цьому визначені цим Кодексом принципи, цінності та норми поведінки.

Для уникнення порушень принципів, цінностей та норм поведінки академічної доброчесності та етики внаслідок конфлікту інтересів член університетської спільноти повинен:

– виконувати обов’язки, передбачені Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного кодексу України, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку Університету, Колективного договору та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та нормативних документів Університету.

– демонструвати нетерпимість до будь-яких проявів корупції, не приймати пропозицій про незаконні послуги та винагороди;

– уникати надання освітніх послуг у комерційних цілях за межами Університету;

– уникати конфлікту інтересів, що можуть виникнути через приватні відносини (сімейні, родинні, дружні) з іншими членами університетської спільноти.

У разі появи такого конфлікту інтересів необхідно знаходити прозоре та справедливе для всіх рішення.

4.1. Різновиди конфліктів інтересів:

- конфлікт порушення вимог академічної доброчесності (академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ’єктивне оцінювання);

- конфлікт норм і цінностей етичної поведінки;

- конфлікт міжособистісних взаємин (вертикальних і горизонтальних);

- конфлікт пропозиції та отримання неправомірної винагороди.

4.2. Порядок вирішення конфліктів інтересів

У випадку, коли члену університетської спільноти не вдалося уникнути конфліктної ситуації або вирішити її шляхом мирних перемовин, врегулювання конфлікту відбувається в такому порядку:

- обговорення конфлікту з керівником відповідного підрозділу;

- у випадку, якщо керівником відповідного підрозділу не розв’язано конфлікт, член університетської спільноти має право звернутися до керівника вищого рівня, одночасно повідомивши про це керівника відповідного підрозділу;

- якщо керівником вищого рівня не врегульовано конфлікт або він безпосередньо є учасником конфлікту, член університетської спільноти має право звернутися до керівника більш високого рівня;

- якщо керівником найвищого рівня не врегульовано конфлікт або він є його учасником, член університетської спільноти має право звернутися до Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами з подальшим розглядом та затвердженням рішення на засіданні Комісії Вченої ради з питань корпоративної етики та академічної доброчесності.

РОЗДІЛ V. СИСТЕМА ОРГАНІВ СПРІЯННЯ АКАДЕМІЧНІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УНІВЕРСИТЕТІ.

5.1. ГРУПА СПРІЯННЯ АКАДЕМІЧНІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1.1 Група сприяння академічній доброчесності в Університеті (далі – Група) створена з метою сприяння дотриманню принципів та популяризації академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин серед усіх категорій здобувачів вищої освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників Університету.

5.1.2 Управління Групою здійснює проректор з науково-педагогічної роботи. До Групи входять представники з числа науково-педагогічних працівників, співробітників Наукової бібліотеки, Навчально-наукового інституту якості освіти, студентського самоврядування, гаранті освітніх програм спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців в Університеті, інші посадові особи.

5.1.3. Діяльність Групи базується на затверджених планах роботи, наказах, дорученнях вищих посадових осіб. Засідання Групи проводяться за потреби.

5.1.4 Основними завданнями Групи є:

- загальна координація дотримання академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в Університеті;
- попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності і академічному середовищі Університету;
- популяризація дотримання академічної доброчесності як одного з принципів корпоративної культури в Університеті серед усіх учасників освітньої та наукової діяльності;
- розробка і вдосконалення нормативної та інформаційної бази, сприяння забезпеченню академічної доброчесності, педагогічної етики й ділового етикету, які регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладу вищої освіти;
- інформування працівників та здобувачів освіти щодо грантових пропозицій для реалізації проектів сприяння академічній доброчесності в Україні та можливостей участі в різноманітних заходах, проектах, програмах пов'язаних із питаннями дотримання засад і принципів академічної доброчесності у ЗВО України та за кордоном;
- сприяння впровадженню сучасних технологій боротьби з проявами академічної недоброчесності, зокрема ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів освіти та працівників;
- організація освітніх заходів з основ академічної культури, академічного письма, зокрема семінарів, майстер-класів, лекцій, тренінгів, курсів та інше;
- організація проведення семінарів з представниками компаній-розробників програм перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату для працівників та здобувачів (окремо для кожної групи);
- розробка та розміщення в приміщеннях Університету інформаційного матеріалу, присвяченого популяризації принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємин серед учасників освітнього процесу (банери, інфографіка, відеоролики, роздаткові матеріали тощо);
- спільно з Навчально-науковим інститутом якості освіти організація моніторингу, опитувань та анкетування суб'єктів системи забезпеченні академічної доброчесності щодо випадків порушення академічної доброчесності;
- надання пропозицій до Навчально-наукового інституту якості освіти та Навчально-наукового інституту післядипломної освіти щодо удосконалення програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників з питань академічної доброчесності;
- наповнення та підтримка в актуальному стані інформаційних та методичних матеріалів в розділі «Академічна доброчесність» на офіційному сайт Університету.

5.2 КОМІСІЯ З АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, ЕТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ

5.2.1 В Університеті працює Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами, створена наказом ректора, – уповноважений орган, який приймає рішення про відповідність дій членів університетської спільноти вимогам цього Кодексу та розглядає

конфліктні ситуації.

5.2.2 Склад Комісії з осіб, які є моральними авторитетами Університету, затверджується наказом ректора за поданням Вченої ради Університету. Термін повноважень Комісії становить 3 роки. У випадку необхідності до складу Комісії залучаються інші представники академічної спільноти, які мають необхідні знання для з'ясування відповідних обставин справи.

5.2.3 Комісія діє на основі Регламенту, що визначає основні завдання, принципи формування, строк повноважень, порядок роботи та прийняття рішень.

5.2.4 Для виконання завдань, визначених п. 5.1. цього Кодексу, Комісія має право одержувати й розглядати письмові заяви від кожного члена університетської спільноти щодо порушень цього Кодексу та надавати пропозиції адміністрації Університету про вжиття заходів відповідно до положень цього Кодексу та чинного законодавства України.

5.2.5 Повноваження Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами:

- залучати до своєї роботи різнофахових експертів, а також використовувати технічні та програмні засоби для достовірного з'ясування відповідних обставин справи;

- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів освіти;

- ініціювати, проводити та підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності;

- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність Університету;

- У разі надходження письмової заяви від члена університетської спільноти про порушення цього Кодексу Комісія перевіряє факти, викладені в письмовій заяві. Порушення етичних принципів і норм передбачає відповідальність члена університетської спільноти залежно від характеру й змісту порушень, а також ступеня їх умисності. Порушення положень даного Кодексу за наявності ознак юридичної відповідальності підлягає розгляду відповідно до чинного законодавства України.

5.2.6 Притягнення учасника освітнього процесу до юридичної відповідальності не є підставою для звільнення цієї особи від академічної відповідальності.

5.2.7 Висновки Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами мають рекомендаційний характер. Ректор Університету може брати їх до уваги, ухвалюючи рішення щодо члена університетської спільноти, який порушив положення цього Кодексу.

5.3 ПОСТІЙНА КОМІСІЯ ВЧЕНОЇ РАДИ УНІВЕРСИТЕТУ З ПИТАНЬ КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.3.1 З метою підвищення ефективності, оптимізації, демократизації управління, якості управлінських рішень та нормативно-правових документів з питань, що виносяться на розгляд Вченої ради у ХНМУ створено постійну комісію з питань корпоративної етики та академічної доброчесності (Наказ ХНМУ №57 від 03.03.2025р).

5.3.2 Повноваження, що знаходяться в сфері діяльності постійної комісії Вченої ради з питань корпоративної етики та академічної доброчесності:

- моніторинг дотримання кодексу корпоративної етики;
- робота з внесення змін до існуючої нормативної документації щодо норм корпоративної етики та академічної доброчесності;
- популяризація принципів академічної доброчесності серед співробітників та здобувачів освіти;

- участь у розробці та контролю виконання відповідних (профільних) Проектах рішень, які виносяться на розгляд Вченої ради Університету;
- надання консультативної допомоги з питань, що знаходяться в сфері діяльності нашої комісії.

РОЗДІЛ VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- 6.1. Цей Кодекс затверджується Вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету. Прийняттю Кодексу передують його публічне обговорення.
- 6.2. Всі зміни та доповнення до даного положення вносяться Вченою радою та вводяться в дію наказом ректора Університету.
- 6.3. Після затвердження нової редакції Кодексу попередній втрачає чинність.
- 6.4. Університет забезпечує публічний доступ до тексту цього Кодексу через офіційний сайт: <https://knmu.edu.ua/>.

Проректор з
наукової роботи

Оксана НАКОНЕЧНА

до Кодексу академічної доброчесності та етики
в Харківському національному медичному університеті

ПОРЯДОК
розгляду повідомлень про ознаки порушення академічної доброчесності
в Харківському національному медичному університеті

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає процедуру подання, розгляду та оскарження повідомлень про можливі факти порушень академічної доброчесності в Харківському національному медичному університеті (далі – Університет) та регламентує процедуру розгляду Університетом рішень Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) щодо встановлення (невстановлення) фактів порушень академічної доброчесності.

1.2. Дія цього Порядку поширюється на всі категорії здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників Університету, а також на осіб, яким в Університеті було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання.

1.3. Процедура та строки розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, а також процедура оскарження рішень за результатами розгляду цих повідомлень визначаються відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність», а у разі розгляду повідомлень про ознаки порушення академічної доброчесності в академічному творі, на підставі якого було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або вчене звання – відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та Примірного порядку (розділу) розгляду повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання (Додаток 4 до протоколу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 07.07.2026 № 12 (103)) (далі – Порядок Національного агентства).

1.4. Терміни у цьому Порядку вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про академічну доброчесність», Порядку Національного агентства, Кодексі академічної доброчесності Харківського національного медичного університету та інших нормативно-правових актах.

1.5. Первинний розгляд повідомлень про порушення академічної доброчесності (встановлення фактів порушення академічної доброчесності та визначення санкцій) здійснює уповноважений колегіальний орган Університету – Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами Харківського національного медичного університету (далі – Комісія). Статус, повноваження, порядок формування та організаційні засади діяльності Комісії визначаються відповідним Положенням

про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами Харківського національного медичного університету.

1.6. Вищим колегіальним органом управління Університету, уповноваженим розглядати скарги (апеляції) на рішення Комісії, є Вчена рада Університету. Оскарження рішень Комісії також здійснюється до Національного агентства. Детальне розмежування інстанцій для оскарження рішень Комісії (Вчена рада Університету або Національне агентство) залежно від виду застосованої санкції, а також строки подання скарг визначаються пунктом 2.27 та Розділом 3 цього Порядку.

2. Процедура та строки розгляду Комісією повідомлень про порушення академічної доброчесності

2.1. Фізична чи юридична особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, має право повідомити про це Комісії (звернутися до голови або секретаря Комісії з письмовим повідомленням у паперовій чи електронній формі на ім'я голови) або ректору Університету (з письмовим повідомленням у паперовій чи електронній формі на ім'я ректора), який протягом трьох робочих днів приймає рішення про надсилання відповідного повідомлення до Комісії. Датою надходження повідомлення є дата його реєстрації в Університеті.

2.2. Особа, яку стосуються до порушення академічної доброчесності, зобов'язана невідкладно, не пізніше наступного робочого дня, повідомити про це Комісію.

2.3. Якщо повідомлення про порушення академічної доброчесності стосується ректора Університету, Комісія не має повноважень приймати його до розгляду. У такому разі Комісія залишає повідомлення без розгляду по суті та письмово роз'яснює заявнику його право звернутися з цим повідомленням безпосередньо до Національного агентства відповідно до статті 39 Закону України «Про академічну доброчесність».

2.4. У разі, якщо повідомлення містить інформацію про можливе порушення академічної доброчесності головою, заступником голови або секретарем Комісії, таке повідомлення подається виключно на ім'я ректора Університету. Ректор визначає іншого члена Комісії для виконання обов'язків Головуючого/секретаря під час розгляду цього конкретного повідомлення.

2.5. Повідомлення (акти, рапорти) про порушення академічної доброчесності, вчинені вступниками під час вступних випробувань, розглядаються Приймальною комісією Університету невідкладно у порядку, визначеному Правилами прийому до Університету. У разі підтвердження факту порушення (списування, використання недозволених засобів тощо), участь такого вступника у конкурсі припиняється. Комісія з академічної доброчесності може долучатися до розгляду таких випадків лише як консультативний орган за окремим поданням голови Приймальної комісії.

2.6. У разі надходження до Комісії повідомлення щодо можливого порушення академічної доброчесності в академічному творі, поданому або вже опублікованому в науковому фаховому виданні Університету, подальший алгоритм дій залежить від афіліації (місця роботи чи навчання) авторів.

Якщо автор є працівником або здобувачем освіти Університету, Комісія приймає повідомлення до розгляду за процедурою, визначеною цим Порядком. Про початок розгляду обов'язково повідомляється головний редактор відповідного

видання. До розгляду матеріалів, а також до участі у відкритій частині засідання Комісії можуть запрошуватися представники редакційної колегії відповідного видання. Після ухвалення Комісією рішення про притягнення особи до відповідальності, копія рішення передається до редакційної колегії для невідкладного застосування видавничих заходів (відкликання/ретракції статті тощо).

Якщо автор не є працівником або здобувачем освіти Університету (зовнішній автор), Комісія не має повноважень щодо притягнення такої особи до дисциплінарної чи академічної відповідальності. У такому разі Комісія залишає повідомлення без розгляду по суті та невідкладно передає його разом з усіма додатками до редакційної колегії відповідного видання.

Якщо колектив авторів є змішаним (включає як осіб, афілійованих з Університетом, так і зовнішніх авторів), Комісія приймає повідомлення до розгляду виключно в частині встановлення персональної відповідальності тих співавторів, які є працівниками або здобувачами освіти Університету. Матеріали щодо зовнішніх співавторів передаються до редакційної колегії відповідного видання.

Детальна процедура розгляду редакційними колегіями повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності, а також порядок застосування видавничих заходів реагування (відмова в публікації, відкликання/ретракція статті, інформування керівництва інших закладів тощо) визначаються окремим Порядком забезпечення академічної доброчесності та етики наукових публікацій у виданнях ХНМУ.

2.7. У повідомленні про порушення академічної доброчесності зазначається: прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) фізичної особи або повне найменування юридичної особи, яка подає скаргу (далі – заявник), контактні дані заявника: адреса, телефон, місце роботи, посада (або факультет, курс, група), особистий підпис.

У повідомленні обов'язково зазначається:

- 1) найменування закладу, до якого подається;
- 2) бібліографічний опис академічного твору, повідомлення про академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію в якому подається; контактні дані автора академічного твору (за наявності такої інформації в заявника);
- 3) URL-адреса вебсторінки Національного репозитарію академічних текстів та/або сторінки офіційного вебсайту, де розміщено електронний примірник академічного твору (творів), індекс DOI публікації, щодо якого (яких) подавалося повідомлення. Під офіційним вебсайтом розуміється вебсайт, призначений для легального розміщення наукових публікацій – вебресурс репозиторію, бібліотеки, журналу, музею, наукової установи, закладу, органу влади або їх структурних підрозділів тощо;
- 4) бібліографічні описи академічних творів, які є джерелами неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів, наукового (творчого) результату інших авторів без відповідного посилання (академічного плагіату) (далі – джерело плагіату), та/або інформацію про фабрикацію, фальсифікацію;
- 5) URL-адреса вебсторінки офіційного вебсайту, де розміщено в електронній формі джерело плагіату (індекс DOI такої публікації) та/або інформацію про фабрикацію, фальсифікацію, або електронна копія такого джерела.

У випадку розміщення джерела плагіату за URL-адресою вебсторінки іншого ніж офіційний вебсайт, таке джерело повинно містити:

- повний текст твору;
- вказівку на авторство;
- вказівку на дату підписання до друку (якщо видання, де розміщено твір, її містить) або дату оприлюднення твору, створеного автором (авторами) для розміщення на вебсайті;
- вихідні відомості видання (або титульну сторінку рукопису дисертації, першу і другу сторінки автореферату);
- зміст видання (або рукопису дисертації).

Для публікації, створеної автором (авторами) для розміщення на вебсайті, вимоги щодо вказівки на дату підписання до друку та вихідних відомостей видання не застосовуються. У разі відсутності джерела плагіату у мережі Інтернет, до повідомлення додається примірник такого джерела або його копія (у тому числі електронна), про що зазначається у повідомленні. У випадку надання копії, у повідомленні має бути зазначено, що вона ідентична примірнику. Доведення ідентичності електронної копії примірнику покладається на заявника.

До повідомлення додаються:

- порівняльна таблиця із наведенням фрагментів академічного твору (творів) та відповідних фрагментів джерел академічного плагіату та/або відомостей про фабрикацію, фальсифікацію;
- копія академічного твору, на підставі та/або з урахуванням якого було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти, присвоєно вчене звання, про наявність у якому порушення академічної доброчесності подавалось повідомлення;
- примірники або копії джерел академічного плагіату.

Повідомлення з додатками подається (надсилається) до Університету у паперовій чи електронній формі за підписом фізичної особи або керівника юридичної особи відповідно (для повідомлень у електронній формі – з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису або електронної печатки юридичної особи).

Анонімні повідомлення про порушення академічної доброчесності підлягають розгляду виключно у випадку, якщо наведена в них інформація стосується конкретної особи та містить вищезазначені фактичні дані й матеріали (докази), що вказують на можливий факт порушення, які можуть бути об'єктивно перевірені Комісією. Анонімні повідомлення, які містять загальні, необґрунтовані звинувачення без надання конкретних доказів, а також повідомлення, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.

2.8. У разі подання повідомлення щодо ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації в академічному творі, на підставі якого було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або вчене звання, окрім інформації та матеріалів, зазначених у пункті 2.7 цього Порядку, у повідомленні обов'язково додатково зазначається:

- інформація про рішення, яким присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання, що приймалось на підставі чи з

урахуванням академічного твору, повідомлення про академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію в якому подається;

– посилення на вимоги до відповідних академічних творів, чинні на момент присудження наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, ступеня вищої освіти або присвоєння вченого звання.

2.9. Голова та члени Комісії відповідають за дотримання конфіденційності інформації щодо персональних даних особи-заявника.

2.10. Відкликання повідомлення заявником після його прийняття Комісією до розгляду не є підставою для припинення процедури розгляду, якщо наведені у повідомленні факти вказують на наявність порушення академічної доброчесності, що зачіпає інтереси та репутацію Університету.

2.11. Розгляд повідомлення здійснюється в порядку, затвердженому Вченою радою Університету з дотриманням принципів і основних правил реагування на порушення академічної доброчесності, визначених Законом України «Про академічну доброчесність» та Порядком Національного агентства.

2.12. Комісія протягом 10 робочих днів з дня надходження повідомлення:

– ухвалює рішення про початок розгляду повідомлення за встановленою процедурою або про залишення повідомлення без розгляду та оприлюднює це рішення на офіційному вебсайті Університету;

– повідомляє заявника про прийняте рішення щодо початку розгляду повідомлення або про залишення повідомлення без розгляду;

– надсилає/надає особі, стосовно якої надійшло повідомлення, його копію (попередньо видаливши всі особисті дані заявника та інші відомості, що можуть допомогти встановити особу заявника для дотримання конфіденційності інформації щодо персональних даних особи-заявника) та не пізніше як за три робочі дні до дати розгляду інформує її про дату, час і місце розгляду повідомлення;

– у разі прийняття до розгляду повідомлення щодо наявності у дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії (захист якої був проведений у разовій спеціалізованій вченій раді, утвореній після 31 грудня 2022 року) та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати такої дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації протягом п'яти робочих днів також вносить інформацію до інформаційної системи Національного агентства «naqa.svg».

2.13. Після прийняття повідомлення до розгляду Голова Комісії визначає робочу групу у складі трьох осіб з числа членів Комісії для попереднього вивчення матеріалів справи та підготовки проєкту рішення.

2.14. Робоча група розглядає і узагальнює наявні матеріали, перевіряє відповідність наведених доказів нормативній базі та формує проєкт рішення Комісії. Проєкт рішення є виключно попереднім робочим документом (пропозицією), який підлягає обговоренню, змінам та затвердженню Комісією безпосередньо під час засідання.

2.15. Інформація про дату, час і місце розгляду повідомлення по суті на засіданні Комісії та проєкт рішення Комісії не пізніше як за три робочі дні до дати розгляду Комісією надсилаються засобами електронного зв'язку (поштою) заявнику та особі, стосовно якої розглядається повідомлення, якщо спосіб зв'язку з цими особами відомий. Інформація про дату, час і місце розгляду повідомлення на

засіданні Комісії у той самий строк оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету. Участь зазначених осіб не є обов'язковою. Вказані особи вважаються повідомленими про дату, час і місце засідання Комісії з дня, наступного за днем інформування (засобами зв'язку, або шляхом оприлюднення відповідної інформації на вебсайті Університету – якщо спосіб зв'язку із особою невідомий).

2.16. Розгляд повідомлень про порушення академічної доброчесності здобувачами освіти віком від 14 років до 18 років здійснюється із запрошенням їхніх батьків або інших законних представників, якщо проти цього не заперечує здобувач освіти.

2.17. У разі розгляду повідомлення щодо порушення академічної доброчесності здобувачем освіти, участь у засіданні представників студентського самоврядування Університету та представників наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Університету є обов'язковою.

2.18. Заявник та особа, стосовно якої розглядається повідомлення, мають право особисто або через свого представника:

бути поінформованими про початок процедури розгляду повідомлення;

бути поінформованими про дату, час і місце та бути присутніми під час розгляду повідомлення;

ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо порушення академічної доброчесності, надавати до них зауваження;

надавати усні та письмові заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання;

брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

2.19. У разі наявності у члена Комісії або зовнішнього експерта реального або потенційного конфлікту інтересів або за наявності інших підстав, що можуть свідчити про його упередженість під час розгляду подання, за рішенням Комісії він відводиться від відповідного розгляду. Рішення про відвід члена Комісії або зовнішнього експерта приймається на підставі письмової заяви особи, яка подавала повідомлення, особи, стосовно якої розглядається повідомлення, або заяви про самовідвід члена Комісії або зовнішнього експерта. Заява подається до початку розгляду повідомлення на засіданні Комісії. Член Комісії або зовнішній експерт не бере участь у вирішенні питання щодо власного відводу або самовідводу.

2.20. У разі визнання факту порушення академічної доброчесності особою, стосовно якої розглядається повідомлення, перевірка і дослідження доказів не проводяться. Визнання факту порушення академічної доброчесності враховується під час визначення санкції, крім випадку, якщо санкція визначена Законом України «Про академічну доброчесність».

2.21. Засідання Комісії щодо розгляду повідомлення по суті складається з відкритої та закритої частин. Заявник та особа, стосовно якої розглядається повідомлення, їх представники мають право бути присутніми на відкритій частині засідання. На запрошення Комісії можуть бути присутні інші особи.

2.22. Відкрита частина розгляду повідомлення починається з доповіді про підстави прийняття повідомлення до розгляду, встановлені та досліджені обставини, висновки по суті питання. Доповідачем виступає один з членів робочої групи.

Головуючий може надати заявнику, особі, стосовно якої розглядається повідомлення, їхнім представникам та експертам слово для пояснень та відповідей на запитання.

2.23. За наслідками розгляду повідомлення по суті Комісія приймає рішення на закритій частині засідання відкритим голосуванням простою більшістю голосів її членів, присутніх на засіданні.

2.24. Рішення Комісії про притягнення особи до академічної відповідальності має бути обґрунтованим, тобто ухваленим на підставі доказів, повно і всебічно досліджених у процесі розгляду повідомлення, або на підставі визнання особою факту порушення академічної доброчесності, та містити інформацію про конкретний вид порушення академічної доброчесності і санкцію за таке порушення. Рішення Комісії повинно складатися з описової частини (суть повідомлення), мотивувальної частини (аналіз доказів та висновки Комісії) та резолютивної частини (встановлення факту наявності/відсутності порушення та визначення санкції).

2.25. Рішення Комісії не потребує додаткового затвердження іншими органами Університету, але може бути оскаржене у встановленому порядку.

2.26. Рішення Комісії оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

Рішення щодо дисертації доктора філософії (захист якої був проведений у разовій спеціалізованій вченій раді, утвореній після 31 грудня 2022 року) та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати такої дисертації, протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття також вноситься до інформаційної системи Національного агентства «naqa.svr».

2.27. Особа, стосовно якої встановлено факт порушення академічної доброчесності, а також заявник мають право оскаржити рішення Комісії до Вченої ради Університету або до Національного агентства.

Оскарження рішень Комісії про позбавлення або відмову у позбавленні наукового ступеня чи вченого звання, а також бездіяльність Комісії щодо повідомлень, що стосуються можливого порушення академічної доброчесності в академічному творі, на підставі якого було присуджено науковий ступінь або вчене звання (неухвалення рішення протягом шести місяців з дня отримання повідомлення про порушення академічної доброчесності), здійснюється до Національного агентства протягом 30 календарних днів з дня оприлюднення рішення Комісії чи спливу шести місяців з дня отримання повідомлення про порушення академічної доброчесності.

До Вченої ради Університету можуть бути оскаржені рішення Комісії про позбавлення або про відмову у позбавленні ступеня вищої освіти, а також рішення щодо застосування інших видів академічної відповідальності чи виховних заходів, а також бездіяльність Комісії (неухвалення рішення протягом шести місяців з дня отримання повідомлення про порушення академічної доброчесності) протягом 30 календарних днів з дня оприлюднення рішення Комісії чи спливу шести місяців з дня отримання повідомлення про порушення академічної доброчесності. Оскарження рішень до Вченої ради Університету проводиться у порядку, визначеному Розділом 3 цього Порядку та чинним законодавством.

2.28. Рішення за результатами розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності (крім випадків розгляду повідомлень про ознаки порушення академічної доброчесності в академічному творі, на підставі якого було

присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або вчене звання) набирає чинності з дня його оприлюднення.

Рішення Комісії за результатами розгляду повідомлень про ознаки порушення академічної доброчесності в академічному творі, на підставі якого було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або вчене звання набирає чинності наступного робочого дня з дня спливу строку для його оскарження (30 календарних днів), якщо його не було оскаржено.

2.29. Загальний строк розгляду повідомлення та прийняття рішення не може перевищувати 6 місяців з дня його реєстрації.

3. Процедура оскарження рішень Комісії до Вченої ради Університету

3.1. Особа, стосовно якої встановлено факт порушення академічної доброчесності та прийнято рішення про притягнення її до академічної відповідальності, а також особа, яка подала повідомлення (заявник), мають право оскаржити таке рішення у встановленому законодавством порядку.

3.2. Скарга на рішення Комісії, а також на бездіяльність Комісії подається у письмовій формі на ім'я голови Вченої ради Університету (ректора).

3.3. Голова Вченої ради Університету або уповноважена ним особа після отримання скарги витребує у Комісії всі матеріали справи (включаючи протоколи засідань, докази, порівняльні таблиці та пояснення сторін). Для попереднього вивчення скарги та матеріалів справи формується експертна група з числа членів Вченої ради. Склад експертної групи затверджується розпорядженням голови Вченої ради.

3.4. Експертна група вивчає обґрунтованість скарги, перевіряє дотримання процедури під час первинного розгляду справи Комісією та готує відповідний висновок (проект рішення) для розгляду на засіданні Вченої ради. За потреби експертна група може запрошувати на свої засідання заявника, особу, стосовно якої прийнято рішення, та голову (або уповноваженого члена) Комісії для надання додаткових пояснень.

3.5. Вчена рада Університету на своєму засіданні заслуховує висновок експертної групи, розглядає скаргу та за результатами розгляду приймає одне з таких рішень:

- про залишення скарги без задоволення, а рішення Комісії – без змін;
- про задоволення скарги (повністю або частково), скасування чи зміну рішення Комісії з ухваленням нового рішення по суті справи;
- про направлення матеріалів на повторний розгляд до Комісії із зазначенням конкретних процедурних порушень, які необхідно усунути.

3.6. За результатами розгляду скарги Вчена рада Університету приймає рішення виключно шляхом таємного голосування.

3.7. Рішення Вченої ради Університету, ухвалене за результатами розгляду скарги, не потребує введення в дію наказом ректора Університету.

3.8. Рішення Вченої ради Університету оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

3.9. Рішення Вченої ради Університету за результатами розгляду скарги набирає чинності з дня його оприлюднення на офіційному вебсайті Університету та є остаточним на рівні Університету.

4. Процедура розгляду Комісією рішення Національного агентства

4.1. Комісія протягом 10 робочих днів з дня отримання Університетом рішення Національного агентства за результатами розгляду скарги на рішення Комісії зобов'язана його розглянути та прийняти рішення:

- про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти та/або вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням академічного твору (академічних творів), в якому (яких) Національним агентством було встановлено наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації;

- про відмову у позбавленні особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти та/або вченого звання у разі невстановлення Національним агентством наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі (академічних творах), на підставі та/або з урахуванням якого (яких) присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти, присвоєно вчене звання.

4.2. Рішення Комісії про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти, вченого звання набирає чинності наступного робочого дня з дня спливу строку для його оскарження, якщо його не було оскаржено.

4.3. Рішення Комісії, зазначене у пункті 4.1 цього Порядку, може бути оскаржено до Вченої ради Університету протягом 30 календарних днів з дня його оприлюднення.

4.4. Вчена рада Університету у порядку, визначеному Розділом 3 цього Порядку, розглядає скаргу та за результатами розгляду приймає рішення шляхом таємного голосування. Таке рішення не потребує введення в дію ректором Університету та оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

4.5. Рішення Вченої ради Університету за результатами розгляду скарги набирає чинності з дня його оприлюднення на офіційному вебсайті Університету.

5. Прикінцеві положення

5.1. Всі зміни та доповнення до даного Порядку вносяться шляхом видання наказу ректора Університету про внесення та затвердження відповідних змін або підготовки (розробки) нової редакції Порядку.

5.2. З моменту затвердження в установленому порядку нової редакції Порядку, попередня редакція втрачає чинність.

5.3. Матеріали розгляду повідомлень (оригінали та копії повідомлень, докази, протоколи засідань, рішення Комісії) зберігаються у секретаря Комісії та/або в архіві Університету протягом 5 років, після чого підлягають знищенню в установленому порядку, якщо інше не передбачено законодавством.